

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND, O., MONDAY MORNING, OCTOBER 5, 1942

LETO XLV. — VOL. XLV.

Kaj lahko storimo za domovino

1,300,000 prebivalcev v okraju Cuyahoga lahko danes odgovorijo na to vprašanje s tem, da gre pogledat v podstrešje, v klet ali v garažo ter pobere vse staro železo in ga odda vojni industriji. To je zdaj naloga domače fronte. Dežela danes ne potrebuje vojnega prisega in obljub, ampak potrebujejo dejanja, potrebujejo industriji primanjkuje železa in vsaka hiša ga ima gotovo nekaj, ki ga lahko da. To železo bo napravilo nove topove, nove kolesa, nove plošče za ladje.

Noben kos železa ni premajhen, pa tudi noben prevelik. Okraj Cuyahoga mora nabrati 50,000,000 funtov starega železa. Vsaka hiša ga bo dala povprečno 50 funtov. Staro železo lahko odpeljete na bližnjo gazolinso postajo, v kateri ga daste otroku, da ga nese v šolo, če ni pretežko. Ali pa ga odnesete do nedelje 18. oktobra, tedaj ga bodo pa pobirali po vsem okraju, po vseh ulicah, izpred vsake hiše. Preglejte vsak kot pri hiši že danes in pripravite staro železo, da ga oddate. To je naloga naše domače fronte. Zmaga mnogim od tega!

Glasbena matica je triumfirala Seviljskim brivcem sinoči

ki je sinoči posetil opero "Seviljski brivec," ki jo je Glasbena matica v SND, ki stoji na odlični pevske in instrumentalne dovednosti in igralske moči. Glasbena matica je opero, polno glasbenega petja in vselej ki zahteva veliko gibljivosti od strani pevcev, ki so kot od orkestra. Reči bi bilo vse sijajno. Glasbo so izvajali odličnega simfoničnega orkestra, ki so take glasbe vso pohvalo pa zaslužili pevci-amaterji, ki močno delajo za svoj vsakdanji obremenjen pa žrtvovati številne ure za pevske vaje.

Kot smo zvedeli pri blagajni, je bilo prodanih nad tisoč vstopnic in samo par po 50 centov jih je ostalo. Torej je bila udeležba nad tisoč oseb. Videli smo med posetniki mnogo naših odličnih Slovencev in Slovenk, bilo je precej Čehov, zastopnikov ameriškega časopisa in tudi precej drugih Amerikancev, med temi Mr. Metcalf, načelnik clevelandskih javnih knjižnic.

Amerikanci so se kaj laskavo izražali o predstavi, kar nam je lahko v ponos vsem, ne samo Glasbeni matici, ki seveda, zasluži v prvi vrsti vse priznanje za tako sijajno predstavo. Pohvaliti moramo tudi urednike naših clevelandskih slovenskih časopisov in revij, ker pri operi smo videli vse. Ze sedaj opozarjamo na prihodnjo predstavo Glasbene matice, ki bo 1. novembra podala komično opero "Netopir."

Mati ustrelila hčer

V prepiru je sinoči 57 letna Valentina Kolar, 4202 Broadway Ave, ustrelila svojo 31 letno hčer, Mrs. Irene Novak. Mati je šla v hčerino stanovanje ter sprožila samokres proti nji. Krogla se je zarila v tla pri hčerinem stolu. Hči je nato zbežala v sprejemno sobo in zaloputnila vrata za seboj. Mati je ustrelila vrata za seboj. Mati je ustrelila v vrata, krogla je vrata prebila in zadela hčer v prsa. Hči je umrla na potu v bolnišnico. Prepričani smo, da je bil radi moške družbe, v kateri se je hči nahajala.

Dr. Furlan v mestu

Profesor dr. Boris Furlan je bil koncem tedna v Clevelandu po uradnih opravkih. Oglasil se je tudi pri nas. Včeraj je odpotoval v Chicago.

DELAVSKA FRONTA

Detroit, Mich.—General Motors Corp. je naznanila vladnemu delavskemu odboru, da se bo pokorila odloku tega odbora, da si ne strinja povsem z njim. Vladni delavski odbor je ukazal kompaniji, da zviša vsem delavcem 4 cente na uro, da plača ženskam za enako delo isto mezo kot moškim, da jim dovoli unije in plača počitnice. 254,000 delavcev bo dobilo s tem \$69,000,000 več na leto.

Cleveland, O.—Unija št. 45, Fisher Body divizija, bo ratificirala novo plačilno lestvico, kot jo je odobril vladni delavski odbor. Tozadevne seje so se vršile včeraj in ena bo danes opoldne.

Washington.—Vladni delavski odbor je ukazal 4 cente na uro poviška 90,000 delavcem pri Chrysler Corp. Unija je zahtevala 12 1/2 centa več na uro. Unija je tudi zahtevala \$1 na uro kot najnižjo mezo, toda vladni odbor je to odklonil.

Ameriške bojne sile so vzpostavile nove baze na Aleutskem otočju

Washington.—Ameriška bojna sila, armada in mornarica, sta napredovali za 250 milj bližje japonskim bazam v severnem Pacifiku ter podvzeli že akcije proti japonskim bazam z novih oporišč.

To je prvo prodiranje ameriške bojne sile v Aleutih proti zahodu, odkar so Japonci zasedli Aleutske otoke Kiska, Attu in Agattu v mesecu juniju.

Katere otoke so zasedli Amerikanci, ni povedano, toda s tem so se Amerikanci pomaknili vzhodno od pristanišča Dutch, kar bo veliko ugodneje za napade japonskih pozicij. Ker našim bombnikom ne bo treba z novih oporišč leteti tako daleč, bodo lahko nesli večji tovor bomb Japoncem za vrat.

K molitvi

Članice društva sv. Neže št. 139 C. K. of O. naj se udeležijo nekoč ob 6:30 molitve za pokojno sestro Suzano Juratovac v Zakrajškem pogrebem zavodu.

Armadni bombnik je treščil blizu Akrona; 8 oseb je ubitih

Akron, O. 3. okt. — Osem avijatičarjev je izgubilo življenje, ko je nocoj treščil na zemljo armadni bombnik, ki je padel na tla pol milje zahodno od akronskega letališča. Bombnik je začel goreti takoj, ko je treščil na zemljo.

Policija in civilno prebivalstvo je takoj prihitelo in skušalo rešiti avijatičarje. Toda ogenj je bil tako hud, da ni mogel nihče blizu. Ko so končno mogli reševalci do razbitega bombnika, je bil eden avijatičarjev še živ, pa je kmalu zatem umrl.

Priče izpovedujejo, da je letel bombnik precej nizko in da je eden izmed motorjev pokasil. Kmalu zatem je bombnik treščil na tla in sicer s hrbotom proti tlom, ves v plamenih.

Nemške pozicije v Stalin-gradu so v nevarnosti

Ruska armada severno od Stalingrada ima še vedno iniciativo v rokah, vsled česar so nemške pozicije v mestu vedno bolj v nevarnosti. V eni točki so Nemci včeraj naskočili šestkrat, toda vselej so bili odbiti.

Radio iz Moskve je poročal danes jutraj, da so ruske čete pregnale Nemce z neke važne točke zahodno od Moskve.

Vojaške vesti trdijo, da Nemcem primanjkuje rezerv v Stalingradu, ker jih ne morejo tako hitro dobivati, kot jih pobijajo Rusi.

Myron Taylor še ni gotov s svojo misijo

Lisbona.—Myron Taylor, ki ga je bil poslal predsednik Roosevelt v Vatikan, je na potu domov, toda je izjavil, da njegova misija še ni končana. Ko je prišel iz Rima, se je posvetoval s španskimi državniki, potem se je razgovarjal s portugalskim premierjem in zdaj je na potu v London.

Seja in zabava

Članice podružnice št. 41 SZZ imajo jutri večer ob osmih sejo v SDD na Waterloo Rd., soba št. 3. Po seji bo prigrizek in zabava.

Roosevelt je postavil meje mezd, plačam in poljskim pridelkom

NOVI GROBOVI

Antonija Česnik
Po dvemesečni bolezni je umrla v soboto popoldne ob petih dobro in splošno poznana Antonija Česnik, rojena Celičar, po domače Jurjeva, v starosti 65 let, stanujoča na 8006 Union Ave. Ranjka je bila doma iz vasi Petelinje, fara Slavina, odkoder je prišla sem pred 40 leti. V času bolezni je živela pri sinu Josipu na 11020 Plymouth Ave., Garfield Heights, O. Bila je članica društva sv. Ane, št. 150 KSKJ, društva Kraljica Miru, št. 24 SDZ; podružnice št. 15 SZZ; društva sv. Rešnjega Telesa, ter tretjega reda sv. Franciška. Tukaj zapuška žalujejo sinove: Josip, Frank in William ter enega vnuka, sestro Johanna Smrdel in enega brata v starem kraju. Pogreb blage pokojne mamice se bo vršil v sredo jutraj ob 8:30 iz Louis L. Ferfolia pogrebnega zavoda, 9116 Union Ave. in v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri. Naj počiva v miru, preostali so žalje.

John Mišmaš

Po dolgi bolezni je umrl na svojem domu, 971 E. 76. St. John Mišmaš, star 67 let. Doma je bil iz vasi Lazna, fara Hinje, odkoder je prišel v Cleveland pred 50 leti. Tukaj zapuška žalujejo soprogo Mary, rojena Novak, tri sinove: Frank, John in Alex, štiri hčere: Mary Jerkič, Anna Zenko, Vera Barski, Alice in dve sestri, Margaret in Rose. Bil je član društva Srca Jezusovega. Pogreb se bo vršil v torek jutraj ob osmih v cerkev sv. Vida iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave. Naj v miru počiva, ostalim naše sožalje.

Rop v naselbini

Včeraj jutraj ob štirih je neznan zlikovec vrgel v izložbo okno trgovine s pohištvo, Norwood Appliance & Furniture, 6104 St. Clair Ave. kos opeke ter vzel mal radio. Delati je moral zelo hitro, ker v tistem hipu, ko je razbita šipa sprožila alarm, je skočil Mr. John Sušnik, ki stane nad prodajalno, s puško k oknu, toda roparja že ni bilo več. To, da je bandit tako naglo delal, ga je rešilo svinčenih zrn. Opeka je poškodovala en radio in eno svetilko, druge škode, razen ukradenega radija in razbitih šipe ni. Ropar morda niti ne ve, kako blizu je bil ofenzive iz okna.

Pomoč pri registraciji

Odbor za racioniranje št. 9 apelira na moške in ženske, naj se priprave za pomoč pri registraciji za merjenje gazolina. Najmanj 50 oseb se potrebuje za to registracijo. Delo je brezplačno ter bo vsak dan od polne do devetih zvečer. Kdor ima kaj časa na razpolago, naj se takoj pripravi v javni knjižnici na 79. cesti blizu Superior Ave.

Pogreb Suzane Juratovec

Jutri jutraj ob desetih bo pogreb Suzane Juratovec iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida. V Lorainu, O., zapuška sestro Magdaleno Spraitz.

Predsednik je postavil člana najvišjega sodišča, James F. Byrnesa, ekonomskim načelnikom. Mezde, plače in cene poljskim pridelkom bodo v oni višini, kot so bile 15. septembra letos.

VLADA BO KONTROLIRALA MEZDE, PLAČE, CENE IN NAJEMNINO

Washington, 3. okt. — Administrator cen, Leo Henderson, je naznanil, da bodo z dnem 5. oktobra "zamrznjene" cene vsem onim živilom, ki so bile dozdaj izvzete iz vladne kontrole. Novi ekonomski direktor, James F. Byrnes, ki se je odpovedal kot član najvišjega sodišča Zed. držav, bo imel oblast nadzorovati vse mezde, plače in cene poljskim pridelkom.

Direktor Byrnes, ki se je odpovedal službi pri najvišjem sodišču, ki mu je bila zagotovljena za vse življenje, bo imel najbolj odgovorno službo in nalogo v deželi. Izjavil je, da bi se ne bil odpovedal najvišjemu sodišču za nobeno drugo službo, toda v tem slučaju je ubogal poveljje predsednika.

Kaj bo njegova prva poteza v novem uradu, ni še povedal. Toda predsednik mu je dal popolno oblast, da izvede ekonomski program ter stabilira cene, mezde in plače v deželi ter s tem odvrne inflacijo, ter prepreči navijanje cen.

Ekonomski program bo vzpostavljen na sledeči podlagi: Mezde in plače se ne smejo ne zvišati ne znižati od višine, ki je bila 15. septembra 1942, ako tega ne odobri vladni posredovalni delavski odbor. Ta bo pa to priporočal le v slučaju, kjer obstojajo prevelike razlike, ali kjer je to potrebno zvišanje za bolj učinkovit vojni napor.

Kdor ima danes \$5,000 plače na leto, ne more dobiti višje, ako dotičnik ni promoviran v pozicijo, ki daje višjo plačo.

Mezde in plače se ne morejo znižati pod višino, ki je bila najvišja med 1. januarjem in 15. septembrom 1942.

Vse plače nad \$25,000 na leto bodo odpravljene. To pomeni, da ne bo smel nihče zaslužiti na leto več kot \$25,000 potem, ko bo plačal davke, zavarovalnino in druge obveznosti. Torej čiste plače ne sme nihče zaslužiti na leto več kot \$25,000.

Kar se tiče poljskih pridelkov, bodo vzpostavljene one najvišje cene, ki so prevladovala med 28. septembrom in 2. oktobrom. Tako so zdaj najvišje mogoče določene cene vsem živilom, razen svezemu sadju in zelenjavi, svezim ribam in oreškom. Ta živila so sezonska in se jim težko določi gotovo ceno.

Ta določba stoji v veljavo danes. Pozneje bo vlada morda znižala ceno nekaterim živilom. Te cene pa ne zadenejo farmarskih cen, razen kjer farmarji direktno prodajajo odjemalcem. Cene goveji živini, prašičem, koruzi, pšenici, sadju in zelenjavi, bodo določene pozneje. Zaenkrat so določene cene samo onim živilom, ki jih prodajajo trgovci na drobno, na debelo in izdelovalci.

Henderson, ki kontrolira cene, je ukazal, da se postavijo cene najemnin v vseh krajih, kjer se to še ni izvedlo. Dozdaj je prizadetih v tem nekako 50,000,000 oseb. Predsednik je ukazal, da se stabilira najemnino po vsej deželi, ne samo v krajih obrambne industrije.

Novi ekonomski direktor Byrnes je bil imenovan za člana najvišjega sodišča lansko leto. Prej je bil eden najplivnejših senatorjev in intimni prijatelj predsednika. O njem se je izjavil predsednik, da je to mož, ki najbolj pozna probleme dežele, naj bo to delavca, farmarja, odjemalca, malega trgovca, ali izdelovalca.

"Ameriški narod je lahko zagotovljen, da bo novi ekonomski direktor pravičen do vseh, ko bo preprečil, da se ne bodo višale cene živilom," je rekel predsednik.

Willkie je povedal Kitajcem, da je njih boj tako važen kot druga fronta

Cungking, Kitajska, 3. okt. — General Kajšek je priredil v počast Rooseveltovemu poslaniku Willkie-u svečan banket, katerega so se udeležili vsi odlični kitajski voditelji zastopniki Združenih narodov. Pri banketu je Willkie poudarjal, da je fronta v Aziji tako važna, kot je odprta druga fronta v Evropi ter da narodi zahtevajo akcije zdaj, ker se ne boje več nemškega in japonskega bavljenja.

Willkie je šel v slavnostno dvorano v zmagovalni procesiji. Ob cesti je stalo na tisoče solarjev, ki so mahali z zastavicami, na milijone pokalice je bilo spušenih v zrak in vsak je hotel izkazati ameriškega odposlanca kar največjo čast.

Willkie je poudarjal, da so narodi v Afriki, Evropi, Aziji in Ameriki daleč pred svojimi voditelji in željni boja proti osiškim diktatorjem.

Važna seja nocoj

Nocoj ob osmih bo važna seja društva Marije Magd. št. 162 KSKJ v navadnih prostorih. Po seji bodo šle članice k skupni molitvi v Zakrajškem pogrebem zavodu za pokojno setro Suzano Juratovac. Jutri naj se pa udeležijo pogreba. Tajnica bo začela pobirati asesment že ob šestih zvečer.

Jablana cvete

Pri Tomšičevih na 1193 E. 61. St. se je spozabila jablana in začela cvesti z vsem sijajem. Najbrže si domišljaja, da mora v teh vojnih časih vsak storiti kar največ mogoče za domovino, pa bi rada menda tudi ona dala še pred božičem že drugi sadež.

Zelo važna seja

Članice podružnice št. 14 SZZ imajo jutri večer ob 7:30 zelo važno sejo v navadnih prostorih. Navzočnost vseh je potrebna.

Naši
vojaki

Iz Lowry Field, Colo. se je oglasil Pvt. Joe E. Udovic, ki pozdravlja vse svoje prijatelje in znance. Njegov naslov je: Pvt. Joe E. Udovic, 41st T. S. S. (S. P) Brks. 771, Lowry Field, Colo.

Iz Camp Wolter, Texas se je oglasil Pvt. Frank J. Savigel. Prijateljstvo in prijateljstvo se priporoča, da mu kaj pišejo ter vse najlepše pozdravlja. Njegov naslov je: Pvt. Frank J. Savigel, Co. C, 53rd Bn, 4th Plat. Camp Wolters, Texas.

Na dopustu se nahaja Pfc. Lawrence F. Blatnik, sin poznane družine Dominika in Mary Blatnik, 3550 E. 81. St. Lawrence je nameščen pri vojaški

godbi v Camp Gordon, Augusta, Georgia. Prijatelji ga lahko obiščejo na domu staršev.

Edward Miklich, sin Mr. in Mrs. Frank Miklich, 18509 Shawnee Ave. je bil povišan v korporala. Služi pri 82. Airborne diviziji. Drugi sin iste družine, Ivan, je tudi že korporal ter je sedaj v oficirski šoli v Ft. Benning, Ga. Tretji sin Frank se je pa prostovoljno vpisal k mornarici. Vsem trem želimo srečo in zdrav povratek.

Harold Golob iz Detroita, Mich. je odšel 12. septembra k marinem. Njegov brat Pvt. Frank iz 1071 E. 68. St. je sedaj v Veteran's bolnišnici, Dearborn, Mich. Prijatelji tam v bližini naj ga ob priliki obiščejo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor
6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti, četrt leta \$2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 233 Mon., Oct. 5, 1942

Vsak kos železa pomaga zmagi

Ameriška vojna industrija potrebuje železa, potrebuje ga silne kupe, da bo iz njega vili topove, plošče za ladje, bojne tanke, naboje in vse, kar je potrebno za zmago našega orožja.

Skoro je ni hiše, kjer bi se ne dobilo kak kos starega železa, ki ni za drugo rabo kot za v plavž. Ta kos železa, ki nima za vas nobene hasni, potrebuje naša industrija.

Danes prične kampanja za nabiranje starega železa po vsej deželi. Zaključena bo 18. oktobra. Preiščimo vse kote v podstrešju, v kleti, v garaži in oddajmo vse, česar neobhodno ne potrebujemo. Naši fantje ne morejo z golimi rokami nad sovraga! Dobiti morajo orožje! To orožje se izdeluje iz železa in mnogo tega železa leži brez hasni po naših domovih.

Oddajmo ga!

Smešna poročila, ki niso smešna

Balkan dela Hitlerju vedno bolj sive lase. Prav te dni smo čitali poročilo, ki pravi: "Balkanski nemiri so prisilili Hitlerja, da je sklical na Dunaj konferenco, katere se bo moral udeležiti tudi Mussolini. Poleg balkanskih nemirov je Hitlerja tudi prepričali med državami njegovih zaveznikov madžarskih, rumunskih in bolgarskih. London misli, da bo Hitler na tej konferenci predložil načrt nove federacije držav: Hrvaška, Slovenija in Slovaška. To pa samo za to, da bo ostrašil trdovratne Madžare. Druga poročila namigavajo, da bo prisilil Italijo, da zapusti Hrvaško in Slovenijo, zato pa gre v Makedonijo kot odškodnino. Pravijo, da je prisilil Bolgarijo in Romunijo, da sta morali poslati novo zalogo vojakov v Jugoslavijo, kjer sabotirajo stalno naraščajočo moč Mihajlovičeve vojske. Tudi Albanci se dvigajo v toliki meri, da je moral Italija poslati več novih divizij tja, da upostavijo mir." Tako poročila. Ej, Balkan je trd oreh in Hitler si bo na njem polomil svoje zobe.

Kakor so pa ta poročila na prvi pogled smešna in jih London tudi poroča samo kot "govorice," vendar če jih nekoliko razčlenimo in pogledamo v njih ozadje, vidimo, da niso tako smešna, nasprotno, vsebujejo marsikaj, kaj je zelo verjetno, da, kar je kar gotovo. Slone namreč na dejstvih, ki so jasna sama po sebi.

Iz vseh poročil se vidi sledeča slika: Razmere med Madžarsko in Romunijo se vedno bolj ostri. Napetost narašča radi Sedmograške, katero Romuni zahtevajo odločno nazaj. Madžari pa nočejo. Oba pa odločno vztrajata vsak na svojem stališču in tudi Hitlerjevo posredovanje ne pomaga nič. Da bi pridobil Madžare, da se vdajo, jim je ponudil že kar celo Slovaško.

Romunija je za Hitlerja danes važnejša, kakor Madžarska. Romunija danes še nima pomena za pangermanizem, za njegov "Drang nach Osten," ker germanizem še ni tako daleč. Prišla bo na vrsto še le za Madžari. Tudi jih danes potrebuje za olje, za boj proti Rusiji. Zato je naravno, da bo skušal Hitler Romunom bolj in več ustreči, kakor pa Madžarom, katere že ima v svojem žepu. Romuni to vidijo in zato vztrajajo. Mogoče je celo, da jim sam Hitler tako svetuje.

Madžari pa tudi niso neumni. Za "podonavsko federacijo," to je za obnovo Avstrije delajo in trdijo, da je ta federacija po zmagi zaveznikov že gotova stvar. Na ta način upajo priti do istega nadgospodarstva v srednji Evropi, v podonavskem kotu, katerega so imeli pod staro Avstrijo. Za to "Podonavsko" pa nujno potrebujejo Čeha. To je vzrok, da smo opazili zadnje mesece, kako se tu v Ameriki trudijo, da bi jih pridobili. Čitali smo izjave "da je bila največja nesreča v preteklosti, ker ta dva naroda (Madžari in Čehi) nista delovala skupno," "da je potreba, da ta dva naroda delata skupaj, ker imata skupne koristi, zato morata oba delati za ozko prijateljstvo med Madžari in Čehi," "da sta drug del drugega odvsnja" itd.

Vse to kaže, da skušajo Madžari pridobiti Čeha zase. Če bi Madžari vzeli sedaj Slovaško, si odbijejo Čeha in "Podonavsko" je šla. Ker pa smatrajo, da je "Podonavsko" že gotova stvar, pa vidijo, da je Slovaška že njihova. Ni pa Sedmograška. Romuni so drugače nepopustljivi, kakor mchki Slovani. Zato ako bi se Madžari sedaj vdali Hitlerju, bi dobili nekaj, kar smatrajo že za svoje, izgubili bi pa to, kar je najbolj nevarno za nje, bogato Sedmograško. Zato si, naravno, mislijo, bolje drži ga, kot lovi ga, posebno če še veš, da nikdar nazaj ne boš dobil. Oni pač že računajo s porazom Hitlerja.

Tu pride pa še Bolgarska. Boris noče pretrgati zvez z Rusijo in ji napovedati vojno, kakor zahteva Hitler. Boris se boji svojega ljudstva, ki je zoper vojno z Rusijo. Že sedaj narašča jeza Bolgarov, da morajo pošiljati svoje vojake nad bratski ruski narod. Da bi prisilil Bolgarijo, da se ukloni, je danes dokazano, da je sam Hitler ukazal v Varni napasti ruski konzulat. Napadli so ga naciji. Boris je dal veliko

bolgarskih nacistov zapreti. Hitler je upal, da bo s tem izval diplomatski spor med Bolgarijo in Rusijo. Pa ga ni! Oba sta bila preveč previdna. Izvedelo se je tudi in dokazalo, da je bil bombnik, ki je padel v Bolgariji na tla in so se tam bombe razletele, ne ruski, kakor je nemška propaganda hotela prepričati svet, temveč nacisti iz Romunije. Tudi ta zvijača se ni posrečila.

(Konec prihodnjič.)

BESEDA IZ NARODA

Trgatev in stiskanje grozdja na Hubbard Rd.

Prav pridno se vrte ljudje po teh naših krajih sedaj, ko obirajo grozdje. Preše pa cvili, da je veselje. Tako jih navijajo in izpod njih pa teče sladki mošt. Ta kapljica bo imela letos precej dober "kik" kakor je soditi iz tako lepih polnih grozdov. Torej ne bo prav nič čudnega, če se ga bo kateri nalezil in si s tem delal kratek čas. Saj ti zimski dnevi bodo itak bolj dolgočasni, posebno pa še sedaj v teh žalostnih vojnih časih, ko vsak dan in vse križem slišimo in čitamo samo slabe novice. Vedno se nam pripoveduje, da sedaj še ne občitimo vojske in menda je ni pod milim nebom nobene ceste, da bi take slabosti ne mogle priti tudi do nas, kar nam vse slabega obetajo.

No, pa to je še dobro, da nam vsega ne povedo na enkrat in pravijo, da smo še srečni in tudi jaz tako pravim, da smo srečni, dokler smo. Kadar bo prišlo pa kaj hujšega, bomo morali biti pa prav tako zadovoljni, radi ali neradi, nihče nas ne bo vprašal, vse bo treba potrpeti. Dokler nam je še dano, da lahko ostanejo na svojih domovih in čeprav razkošnosti ne bo, ker je tudi nismo vajeni in da imamo vsaj toliko potrebne hrane, da se lahko do sitedga najemo, pa če so ravno pečeni piščanci ali ne, in dokler nam ni treba zmrzovati v snežnih zametih, kot bodo morali naši fantje na bojnih poljanah, nam ni potreba nobenega godrnjanja.

Nobenega godrnjanja ni treba, pravim, čeprav si tisti, ki imajo dovolj denarja, ne bodo mogli privoščiti kar bi hoteli, saj si tudi taki ne bomo mogli, ki nič ne zaslužimo. Uradno nam je bilo tudi povedano, koliko se je več pridelalo letos in da bodo kokoši letos znesle za 16% več jajec, ampak tukaj gotovo ne štejejo naših vmes, ker sem prepričan, da naše jih že ne bodo znesle več, še rajši manj. Kadar mi čas dopušča, stopim k njim in jim dopeljem o vojski in jih nagovarjam, da bi naj-

več jajc znesle pa se takoj oglasi: jaz že ne, jaz že ne... Torej iz tega vidite, da se jim ne da prav nič dopovedati, zato so pa tudi jajca draga, ker jih ni. Marsikateri si bo mislil, da se daj, ko je tako visoka cena jajcem pa kokošjerejci bogate, a ravno obratno. Cena praviim svežim jajcem je danes 52 centov ducat na debelo, to je, za tiste, ki jih kupujejo na zaboje, kakor naši trgovci. Ti morajo toliko plačati in potem če jih prodajajo ceneje kot po 60 centov, ne delajo prav nobenega profita, kajti vedeti moramo, da škričljivi tudi stanejo denar in jih mora trgovec plačati in poleg tega se pa vedno kakšno jajce tudi ubije. Vsaka cenejša jajca, kot 60 centov, pa gotovo niso sveža. Naše gospodinjice prav dobro vedo, katero je sveže ali staro jajce, kajti cena ne laže.

Večkrat sem tudi že čital, zakaj neki kokoš kokodaka, kadar znese ali zleže jajce. Torej, kokoš kokodaka zato, da kokošjerejce ve, katera kokoš leže, kajti to mora vedeti, da take kokoši, ki nesejo ali ležejo jajca obdrži in tiste, ki ne kokodakajo pa mora pojesti ali če je tako dobrih rok, jih lahko tudi proda, ker sicer bi delale zgubo drugim. Ker pa vsak rad živi, tako tudi kokoš in zato kokodaka, da s tem pove gospodarju, da je znesla jajce in se mu tako prikupi in sebi reši življenje brez vseh nadaljnjih informacij.

Ko so se bili oni dan pripeljali Vertovšnikovi iz 71. ceste, je bil res krasen jesenski dan. Sonce je tako ljubko sijalo, kot našaš tako prijazni gostom. Kmalu za njimi pa se je bil pripeljal tudi Jože Čampa iz Norwood Rd. s svojo družino in pa Mrs. Virant je bila z njimi. Čarlij si je bil to pot izbral drugi vhod, ne kot ponavadi in prav po isti poti je privozil za njim Čampa, kot bi se bila zmenila, pa se še videla nista prej. Vrtovšnik je ustavil svoj avto v lepi senci pod košatim drevjem, ker sem bil jaz strašnega zaposlen z delom, me ni mogel takoj najti in končno pa sva se le sešla in si stisnila desnici. Nato pa me ja Čarlij povabil k svo-

jem avtu in ko je odprl tisti zadnji del pri avtomobilu, sem takoj vedel, kaj to pomeni.

Malo sem pomislil in že sem ugledal posodo napolnjeno s tisto dobro kapljico, katero je rekel, da je napolnil tam v narodnem domu, posebej pa mi je še povedal, da so tiste dobrote Erštetovega izdelka. Akrobolt Lojze, ti ga pa znaš napraviti, prav tak je kot bi bil od zida. "Kik" ima pa že tak kot sam šment. Čarlij se je kar dozdevalo, kako se nazarensko zaletavam v delo, ker je to že večkrat čital v naših novicah iz Hubbarda in zato pa si je mislil, da mi bo s takoj kapljico gotovo najbolj ustregel in mi tudi je, da se reče.

Čarlij me je bil prišel povabit na "Janezovo 40 letnico," katerega društva član sem tudi jaz in Čarlij pa je predsednik tega slavnega društva. Prav žal mi je, da se nisem mogel udeležiti. No, pa saj vem, da onim tam doli je bilo vseeno, če sem se udeležil pojedine pečenih kokošk ali ne, saj vstopnic sem moral vseeno plačati, čeprav nisem obiral kurjih bederc. Rečem pa, da sem jih zelo pogrešal. Saj vem, da če bi bil tam, bi bil imel par veselih uric in bi se bil malo pokramljal s prijaznimi brati kot so ravno pri Krstnikovemu Janezu, med katere sem pred leti prav rad zahajal. Zato pa mi je toliko bolj žal, da se nisem mogel udeležiti proslave 40 letnice.

Vrtovšnik pa je bil pripeljal s seboj tudi več prijaznih deklet poleg svojih hčera. O vseh pa nisem bil pravilno informiran.

Pri nas na oddihu je bila Jean Jeršan iz 71. ceste. Ker se pa bojim dekletom zameriti, zato naj povem, da je Jean jako prijazna dekle. Zato sem jih bil pa tudi potegnil v našo cerkev in sebe tudi, kakopak. Bili pa smo malo kasni, ker smo se preveč lišpali, zato je bila cerkev že nabito polna, ko smo mi dospeli tja. Stoloravnatelj me je peljal prav gori pred oltar in me posadil v klop med dve dekleti. Ker pa je že moja navada, da imam vedno lep pušec, sem ga imel tudi omenjeni dan in dekletu so me pogledovale vsaka od ene strani. Jaz pa sem se obnašal, kot tista "dalika," ki obrača oči na desno in levo, pogledoval sem samo s ta belim.

Tudi Jože Čampa je imel nekaj takih dobrot, kot Vrtovšnik. Stopali smo kar od enega avtomobila do drugega in pokušali dobro kapljico. Nobene mize nismo potrebovali. Rečem vam, da so bili to zlasti časi zame, da bi se le kaj kmalu zopet povrnili ti moji prijatelji predno nam bo

gazolina zmanjkalo. Pozdrav do prihodnjič,

Frank Leskovic.

Dr. Juraj Krnjević o italijanskih zločinih

London, (ONA) — Minister dr. Krnjević je danes v Londonu obtožil Italijane, da zdaj izvajajo v Jugoslaviji tako hudo delo, kot v zločinski tlačenje, da že tekmujejo z Nemci v nečlovečnosti ravnanja z nedolžnim prebivalstvom. V svojem pismu londonskemu Times-u obsoja dr. Krnjević propagando iz nekaterih virov, češ da je italijansko postopanje v primeri z nemško krutostjo "blago in polno dobrote."

Izjavil je, da je laška zmernost trajala komaj par tednov, ter da je sedanje laško ravnanje s prebivalstvom priključeno in zasledeno delov Jugoslavije, posebno pa v Dalmaciji, Gornjem Hrvaškem Primorju, ki je priključeno reški provinci, ter v Sloveniji povsem podobno nečloveškemu nemškemu tlačenju podjarmljenih evropskih narodov.

Dr. Krnjević je obtožil Italijane, da so koncem leta 1941 deportirali 25 intelektualcev iz Dalmacije in Gornjega Hrvaškega Primorja v zloglasno kazensko kolonijo na Liparskih otokih.

Dodal je, da se je že začela italijanizacija šol, javnih uradov in sploh vsega javnega življenja. Hrvaški tisk je popolnoma prepovedan in tiskarne so zaplenjene. Italijanski uradniki so nadomestili Hrvate. Hrvaški katoliški seminar v Splitu je zaprt, a dijakom je bilo ukazano, da se bodisi izsele v Italijo, bodisi prekinijo svoje študije. Vatikani je poskušal posredovati, a vse je bilo zaman.

Narodni odpor proti rimski politiki potujčevanja je izzval strahotah in nečloveška nasilstva — g. dr. Krnjević navaja primer, da so uničili desetorice vasi v dalmatinskem Zagorju z zračnim bombardiranjem, izvedenimi preteklo pomladi, zažgali v okolici Šabonika vasi Zaton, Prvič in Vodica; iz katerih je bilo izgnanih na tisoče prebivalcev in mnogo odposlanih neznan kam.

V občinah Sušak, Kastav, Delnice, Čabar in Vrbovska v reški provinci, je bilo uničeno mnogo krajev z zažigalnimi bombami, katere so raztrosila letala. 20 ljudi je bilo ubitih s strojnimi vasi Jelenje in 12 v Kastvu.

G. Krnjević je tudi povedal, da je bilo dne 6. julija s topovi uničenih 10 vasi — Sveti Matej, Blažiči, Juraši, Sirolji, Brnjaši, Sreči, Mladeniči, Marčeli, Glavica in Soršeni — večina prebivalstva v teh krajih je poginila v razvalinah.

Jugoslovanski prvak je izjavil, da so Italijani naselili na najrodovitnejših predelih Jadranske obale svoje ljudi, katere so privedli iz Italije.

Govor dr. Miha Kreka na londonskem radiu

Dne 3. septembra je bila tretja obletnica sedanje svetovne vojne. V soglasju s pozivom kralja Jurija VI., je bil ta dan proglašen v Angliji za dan molitve. Ves angleški narod je v svojih cerkvah molil za odrešenje in za zmago. Povsod so bile javne molitve za pokoj onih, ki so širom sveta padli v boju za svobodo.

Ves angleški narod je molil za osvoboditev podjarmljenih in trpečih narodov. Angleške matere so molile za življenje svojih sinov, bojujočih se v vojski, mornarici in zrakoplovstvu, za zmago angleškega in zavezniškega orožja, za trajen in pravičen mir svobodnih narodov.

Med narodi, ki so bili vključeni v te molitve, spadamo tudi mi Jugoslavlani — Srbi, Hrvati

in Slovenci. Ves imperij ve, koliko krvi je prepojilo našo zemljo. Žrtve, ki jih dnevno prinašajo Jugoslavlani, vzbuja občudovanje in sočustvo Angleška javnost je dobro veščena o zločinskih strohovitih v Sloveniji, in ta dan je izvedla še več o njej. Trpljenje našega umirajočega naroda pretresa srca milijonov na teh otokih. Tlačenje in divjaštvo, ki tera je še pred kratkim množico tukaj smatral neverjetno in nemogočim, so tako naravnala da zdaj že vsakdo ve, da je gola, žalostna in resnična stvar.

Angleži so tudi zvedeli o najnovejša ubojstva, katere so v Sloveniji izvršujejo Italijani. Znano jim je, da Italijani dan ubijajo talce, brez sodbe, brez opravičenja, kakor klavir živino — da ubijajo na stožrtev, zato da bi slovenski velj za vedno uničili. Strahno rušenje stotin slovenskih si, ki jih pali in podira italijanska vojska, jok nedolžnega mirnega kmečkega prebivalstva, katero fašistični divjaki ubijajo z bombami in strojnimi puškami, stokanje nedolžnih v otrok, trpljenje deset tisočev Slovencev, ki umirajo po laških koncentracijskih taborih, vse to se sliši tukaj oddaljenosti, kakor skupen dihljaj umirajočega naroda, je skozi 13 stoletij do danes mirno živel na svoji zemlji, svet niti ni vedel, da živi.

Od obal svetovnih morij dne 3. septembra odmevala je v vroča molitev, naj Pravičnost, ki odloča o usodi narodov in ki je dopustila strašno hudodelstvo, preneša naše mučenje v seme novega mladega življenja.

V tej molitvi in v tej sili čistino-fašističnega pekloma odmevala skozi svet volja večjih narodov. Volja, da se odvali, volja do zmage in do odločne borbe in trdnost za pravičen mir in za bodo vseh, ki trpe, umirajo, čakajo vstajenja.

Zdaj smo v četrtem letu svetovne vojne. General Smuts, predsednik južno-afriške republike je izjavil pred kratkim, da zavezniki zadali svojo sovražniku odločne udarce, ku leta 1943. Isto je že premier Churchill. To je podjarmljenim narodom in zločinom v neizbežni trpljenja, ki bo zahtevalo čeniške vstrajnosti, junost in modrosti in vere v zmago, ki bodo vztrajali do konca, se borili do poslednjega časa. Vztrajajte, dragi moji, venci, da boste med onimi, ki bodo po teh strašnih kušnjah zasedli svojo zemljo, novi miroljubni Evrope.

"Taka me ima, da bi naša saržentu zopet rekel, naj ga lja brene, ali kaj podobnega."

"Kako to misliš "zopet"?"

"Zato, ker sem mu mislil, da je odšel."

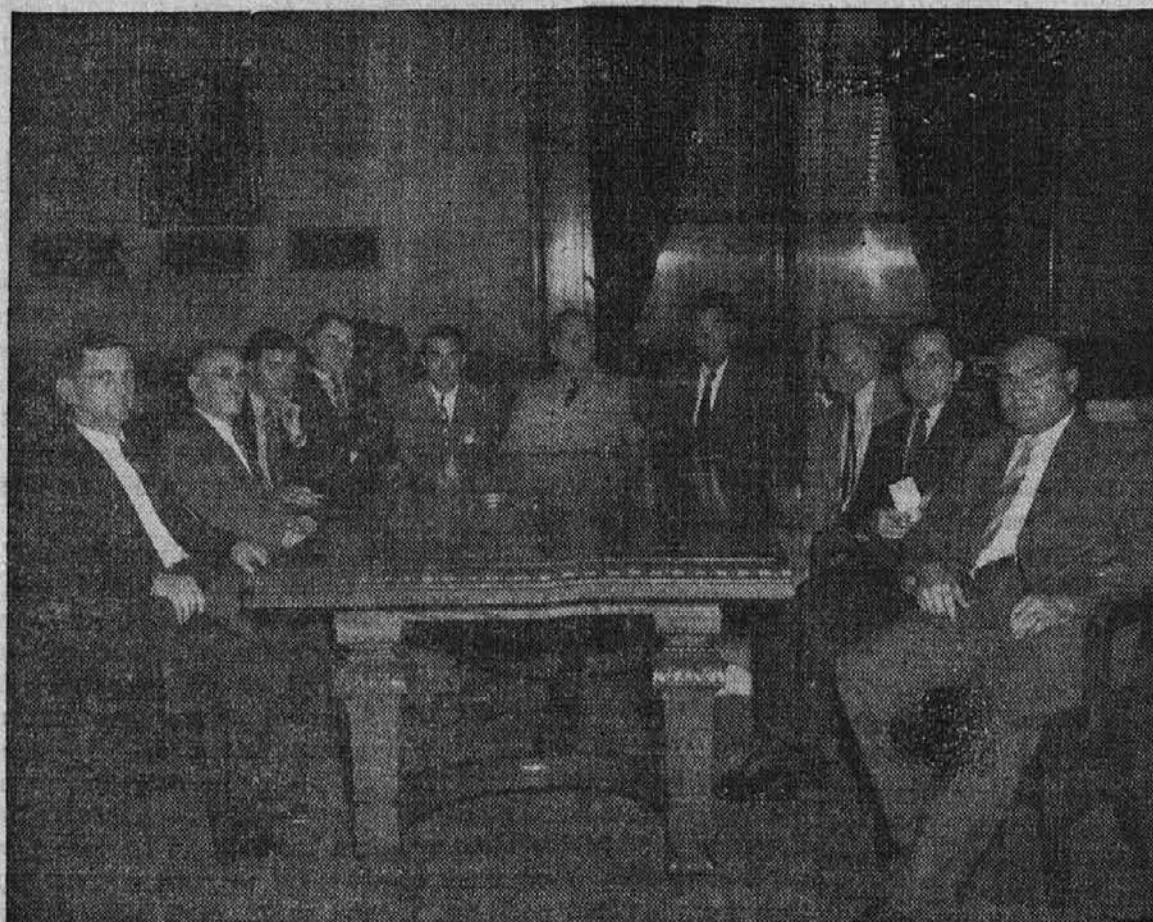
Saržent pride opoldne v nico. Ko se ozre malo okrog, je vse v redu, zagleda nevoljo ga spravi v veliko nevoljo. Na ves glas se zadere:

"In kdo je postavil, bi rad del, tiste rože na sredo mize."

"Gospod kapetan eden reknevil," mu dopove eden reknevil.

"Jaj, pa kako lepo dilo!"

Glas iz teme se pa odziva: "Tudi če ti povem, me ne poznaš, saj sem šele danes prišel v taborišče."

To je odbor, ki načeljuje kampanji za nabiranje prostovoljcev k mornarici v Clevelandu. Od desne na levo so:

John Jakab, predsednik Hungarian Better Business Association; A. S. Karpus, urednik litvinskega tednika "Dirva"; James Prech, tajnik organizacije Češki Sokoli; Frank D. Celebrezze, clevelandski varnostni direktor; župan Frank J. Lausche; poročnik Ralph H. Dombey, častnik distriktna mornariške rekrutne postaje; John E. Lokar, županov tajnik; J. F. Tylicik, tajnik Poljske zveze v Ameriki; John Borza, Jr., rumunska divizija vojnega odbora v Clevelandu; James Kaim, zastopnik skupine Syria-Lebanon; Joseph Erdelac, zastopnik Clevelandskih Hrvatov.

1942		OCT.		1942		
Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

10. Honor Guards of SDZ, ples v avditoriju SND.

10.—Društvo Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ priredijo plesno veselico v Slovenskem domu na Holmes Ave.

16.—Carniola Hive, št. 493 T. M. plesna veselica v avditoriju SND.

17.—Društvo Clevelandski Slovenci, št. 14 SDZ plesna veselica v avditoriju SND.

18.—Kadetke podružnice, št. 49 SŽZ bodo imele blagoslovitev bandera v cerkvi sv. Kristine.

24.—Carniola Tent, št. 1288 T. M. plesna veselica v avditoriju SND.

24.—Slovenska moška zveza št. 24 T. M. priredijo plesno veselico v avditoriju SND.

14.—Društvo Slovenec, št. 1
SDZ plesna veselica v avditori-
ju SND.

15.—Mladinski pevski zbor
Črčki priredi ob 4 popoldne
koncert v SND na 80. cesti.

15.—Mladinski pevski zbor
SDD na Waterloo Rd. ima pri-
reditev v SDD na Waterloo Rd.

21. - 24.—Bazar župnije Ma-
rije Vnebovzete v Slovenskem
domu na Holmes Ave.

21.—Društvo sv. Ane, št. 4
SDZ plesna veselica v avditori-
ju SND.

22.—Dramski zbor Ivan Can-
kar predstava v avditoriju
SND.

28.—Plesna veselica Junior
lige SDZ v SND na St. Clair
Ave.

6.—Slovenski kongres v avditoriju SND.

6.—Pevski zbor Slovan priredi koncert v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave., začetek ob 3:30 popoldne.

20.—Slovenska žola SND božičnica v avditoriju SND.

20.—Mladinski pevski zbor Škrjančki priredi božičnico v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

28.—American Jugoslav Veterans, prireditev v avditoriju SND.

31.—Silvestrov večer slov. nar. doma in Klub družtev SND v obeh dvoranah SND.

- 1.—Red Jackets (Macca-bees), plesna veselica v SND.
- 2.—Napredne Slovenke, št.

A grainy, black and white photograph of a large, dark, cylindrical structure, possibly a silo or bunker. On the right side of the structure, there is a bright, glowing area that appears to be a fire or an explosion. The background is dark and indistinct.

Australiska kantina na truku vozi dalje svoje pet kljub silnemu bombardiranju. Gornja slika je bila posneta v Egiptovski puščavi in je bila posneta v trenutku, ko se je razletela v ozadiju sovražna bomba.

Gornja slika nam predstavlja Wendell Willkie-a (v tropskem klobitu in belu srajci z ovratnico), ki se je ustavil na neki ameriški postaji v Cairo in opazuje domačine pri mešanju blata in cementa, katerega bodo rabili za popravila poslopij.

meja. Podrobno je opisal vlogo

Dali so ji šampanjec. Posledice so kmalu nastopile. Žival se

srednje starosti. Zglasite se na
15422 Calcutta Ave. (233)

srednje starosti. Zglasite se na
15422 Calcutta Ave. (233)

srednje starosti. Zglasite se na
15422 Calcutta Ave. (233)

V. J. KRIZANOVSKA:

PAJČEVINA

IZ RUŠČINE PREVEDEL IVAN VOUEK

Tedaj je spoznal med njimi nekatere tvorniške delavce in kmete iz Mihajlovke in Vsesvjatskega. Nekaj minut so se molče gledali, Krauze s puško v roki se je meril z njihovimi sovražnimi pogledi.

— Zakaj si tepel dečka? — je vprašal nekoliko neodločno in mrko nekdo izmed kmetov.

— Zato, ker je ta paglavec pasel govedo na gosposki zemlji. Vso govedo vam odvedem za škodo, ki ste jo napravili, — je odgovoril ošabno Krauze.

Med kmeti so se čuli nevoljni glasovi, a neki mršav, izlelel stavec je začel prositi, naj ne dela sitnosti zaradi nekaj prigršč trave.

— Gospe se poklonite. Ona je dobra in ne bo zahtevala od vas povračila škode zaradi tega, ker je naše govedo enkrat zašlo na njeno zemljo, — ga je skušal pregovarjati neki kmet iz Vsesvjatskega.

Te besede in misel, da bi Milica tu sodila, so spravile Nemca v bes.

— Jaz sem oskrbnik, jaz vse nadziram, gospo pa nič ne briha, kaj tu delam, — je zavpil rdeč od jeze.

Krauze je začel zmerjati pred seboj stoječe mušike in jim velel, naj takoj odvedejo govedo do pisarne in tam naj počakajo, kaj ukaže Liberman. Ko je skupina kmetov zaslislala obsovalno ime, je zavalovala naprej. Medtem so tudi od nasprotne strani prihajali ljudje, tako da je bil Krauze skoraj obkrojen; naglo je skočil k drevesu, se naslonil s hrbtom nanj in pomeril.

— Razidite se! Dajte mi pristo pot! — je že nekoliko v strahu zavpil.

V odgovor mu je zazvenel zaničljiv smeh in krog okoli njega se je popolnoma sklenil, da si so ljudje še neodločno stopicali na svojem mestu.

— K meni Miler! — je obupno zavpil Krauze ter ustrelil iz puške, nato potegnil iz žepa samokres.

Ko je Moric zaslislal krik, je vstal na vozu in tudi ustrelil.

Skupina kmetov je prišla takorekoč med dva ognja ter se zamajala in odstopila. Krauze je izbral ta trenutek, da bi sko-

čil skozi prehod, ki je nastal po umikanju množice, in se povzpela na voz. Med potjo je streljal, pri čemer je nekaj ljudi ranil.

Toda prvi strah je ljudstvo že minil in spustili so se za njim; razen tega jim je iz Mihajlovke ljudstvo hitelo na pomoč. Pastirjevo vpitje in strelji so spravili na noge vso vas in ženske in mušiki so prihitali z vilami in koli oboroženi. Vsi so tekli za vozom, ki je že dirjal po cesti; toda voz ni napravil še sto korakov, ko so bili konji že ustavljeni; vprega porezana, Krauzeja pa so povlekli na tla in ga začeli bit. Moric je skočil na tla in se hotel braniti, toda silne, težke roke so mu izdrle orožje. Nato je dobil močan udarec po glavi, se zapotekel in zletel v obcestni jarek, kjer je oblašal. Toda nihče se ni več zanj zanimal, ampak vsi so se vrgli na Krauzeja ter ga tepli in suvali, da si ni več gibal.

— Stojte, bratci, dovolj, — je vzkliknil neki mušik ter brenil mrljica z nogo. — Ta nas ne bo več strahoval. Vse te krvose bo treba končati.

— Dobro...! Tako...! so vpili odobravajoči glasovi. — Tudi v tvornici se dvignejo proti Nemcem, tudi njim privedimo praznik!

— Naj si zapomnijo! ...

— Vsi pojdemo! ... Vsi, brez izjeme, — so vpili nekatere.

— Pokličimo na pomoč Okulovčane in Orehovljane, — so vpili drugi.

— Babe! Ženite domov govedo, a mi pojdemo na delo, — je velel nekdo.

Tolpa se je v hipu razdelila v skupine in se razšla na vse strani, tako je bila cesta čez deset minut docela izpraznjena.

Ko je vrvenje in vpitje prenehalo, se je Moric dvignil in se previdno ogledal, nato je zlezal iz jarka. Bled od strahu je ves otrpel pogledal razmesarjeno Krauzejevo truplo, ki je ležalo v luži krvi, nato se je preplašen ozrl okrog sebe.

Da bi Libermana opozoril na dogodek, ni bilo mogoče; ni mu preostajalo drugega, kakor iskati pomoči pri kolonistih. Toda voz je bil razbit, konja sta zbežala. Tedaj je zapazil enega konja, ki se je pasel ob gozdu. Bolelo ga je po vsem telesu in glava mu je bila težka, vendar pa se je priplazil do konja, ga ulovil za vajeti, ki so se vlekle za njim po tleh, se z velikim trdom povzpela na njegov hrbet ter zdirjal po cesti, ki je peljala v Šarlotental.

Bilo je okrog šestih zjutraj, ko je silno trkanje na vrata zbudil Milico in jo iz spanja. — Gospod! Gospa! Takoj vstanite, punt je, — sta glasno vpili za vrati Marta Sidorovna in Dunja.

Grof je naglo oblekel plašč in jima odprl.

— Kaj pravite? Kakšen punt —? Kje?

— Pri nas! Tvorniški in sosedni mušiki so se dvignili. Pravijo, da so pobili Nemce v tvornici, a ravnatelj in nadzor-nik sta ranjena. Nekateri so se vrgli na koloniste, zdaj pa se vali semkaj tolpa ljudi, pol-tisoča jih je, morda pa še več. Ali slišite kričanje? — sta v eni sapi govorili Dunja in Marta, bledi od strahu.

Od daleč se je res bližal nejasen šum, slišati je bilo tudi posamezne močne vzklike.

— Ukazite takoj zapreti vsa vrata in ne puščajte nikogar noter. Naj služabniki vzamejo v roke lovske puške, jaz pridem takoj doli, — je rekel grof zaprl duri in se začel naglo ob-

lačiti. Milica je bila že na nogah, oblečena v belo jutranjo haljo in z razpletenimi lasmi; odgrnila je zaveso in odprla okno. Zdaj sta jasno čula vpitje stoterih glasov, vmes pa oglušujoče žvižganje, ki ga je sprmeljalo neko treskanje, kakor da deske pokajo ali da je nekje požar; zakaj od časa do časa se je razleglo neko ropotanje, kakor da se je nekaj velikega zrušilo za zemljo.

— Moj Bog! Kaj delajo tam? — je zamrmrala vsa ble-da Milica.

— Gotovo naskakujejo Libermanovo hišo, ker ropot prihaja od tam, — je odgovoril grof, ki je prisluhnil in naglo stekel iz sobe.

Milica je hotela za njim, ko pa je pogledala skozi okno, je obstala kakor prikovana. Okna so gledala na vrt, ki se je raztezal do oskrbnikove hiše; od tam so bežali po drevoredu nekatere ženske in neki mušiki, ki so bili za silo oblečeni. Mušiki je bil podoben Libermanu, zato je Milica v njem spoznala Libermanovega sina, nato je prepoznala Malvino in Mino, tretja, visoka in suha, z jetičino rdečico na licih je bila brčkone Greta. Zadnja je bežala v sami srjaci in bosa neka starka, ki je ni poznala. Bilo je očitno, da so vsi bežali v graščino pred besno množico, katere vpitje je narasčalo z vsakim naslednjim trenutkom.

Milica je šla doli, da ukaže odpreti balkon, in komaj je lakaj odprl vrata, so najbližji vdrl v sobe, mušiki je celo prehitel ženske. Zada je ostala samo starka, ki očitno ni imela moči nadaljevati pot; jutranji veter ji je razpihal ko-draste sive lase, noge so ji klecale in njeno težko dihanje je bilo od daleč slišno.

— Zaprite in zadelajte takoj vrata, sicer nas razbojniki dohite in bodo tu, predno pridele do semkaj to staro živinče, — je zavpil Fric Liberman. — Ali ne slišite? — je zavpil nad slugami ter besno zacepal z nogami.

— Pojdi, Nikita, in pomagaj ubožici; dokler ne pride semkaj, ostanejo vrata odprta. A vi, gospod, prosim, da ne ukazuje v moji hiši, — je rekla Milica in s prezirnim pogledom premerila strahopetnega Nemca od nog do glave.

Lakaj je stekel, da izvrši ukaz, ter je podpiral žensko pri

hoji. Toda ko je prišla do terasnih stopnic, se je nenadoma zgrudila in obležala; z velikim trdom so jo spravili v hišo. Ko so vrata zaprli, je Milica vprašala, kdo je ta ženska, in ostrmela je, ko so ji povedali, da je to bivša kneginja Repjeva. Sočutno in istočasno z zoprnim občutkom je Milica pogledala staro grešnico, toda poskrbela je, da so jo odnesli in jo skušali spraviti k zavesti; sama pa je stekla k pročelni strani hiše, kjer se je grof pripravljala na obrambo. Z vrta se ni pokazal noben "razbojnik" in brčkone si je strahopetni Fric preganjanje sam v svoji domišljiji ustvaril.

Nad vhodom s stebri je bil balkon, na kateri je stopila zdaj Milica in se sklonila čez ograjo. V neki razdalji je stala z zelenjem preraščena oskrbnikova hiša. S kukalom je Milica videla, da so imela nekatere okna razbite šipe, druga so bila na stečaj odprta in skozi ta so leteli razni predmeti, ki so z ropotom padali na tla in se razbili. Radostni vzkliki, glasen smeh in divje ukanje je spremljalo razdejanje klavirja, omare, stoječega zrcala.

Milica je globoko vzdihnila in spustila kukalo. Razumela je, da je bilo to besenjeje naravno maščevanje za dolga leta nasilij in žalitev od strani ljudstva, ki je izgubilo zaupanje v oblastva, katera so jih prepustila na milost in nemilost tujezemskim grabežem; toda vedela je tudi, da zakon

Kathryn Batchelder, 28 let stara strežnica je obdolžena, da je odpeljala štiri-letno Nancy Joyce, da bi si s tem pridobila \$30,000 od-kupnine. Končno pa si je premislila in otroka vrnila.

strogo kaznuje take samovoljne vzrvice in globoko je obžalovala reče.

V tem trenutku je zagledala jezdeca, ki se je bližal pristavi. Spoznala je Derevnina. Ko je prijezdil k mostovžu in skočil s konja, mu je grof zaklical:

— Pridite takoj k nam, Dmitri Pavlovič! Gotovo nam prinašate dobre vesti.

Derevnin se je hitro povzpela na balkon; bil je razburjen in zelo bled.

— Pri nas v Turovu je vse mirno, toda Vsesvjatsko in okolica se spuntala. Nemiri so zavzeli nepričakovan obseg, — je odgovoril Dmitri Pavlovič na vprašanja, s katerimi sta ga obsipavala grof in njegova žena. — Razburjenje je nastalo včeraj, v tvornici, ko je Krauze sprejel zopet v službo Heringa, ki se je vrnil iz zapora. ...

— Kaj? Vkljub moji prepovedi je sprejel tega podleža? — ga je prekinila Milica.

— Ljudje so pustili delo in zapustili tvornico, zakaj večina delavcev so domačini in to nezadovoljstvo se je presadilo v vasi. Zjutraj se je množica uprla v tvornici in Krauze, ki jim je grozil, je bil ranjen v glavo; Heringa pa bi bili delavci raztrgali, da niso mislili, da je že mrtev, da si bil samo v nezvesti od udarca s kolom po glavi. Ko so opustošili stanovanja nemških delavcev, se je del ljudstva napolnil v Šarlotental, kjer so naskočili, opleni in nato zažgali hišo starega grabeža Merderfelda; drugi del pa gre proti Vsesvjatskemu. Skušal jih bom pregovoriti in jih pomiriti.

— Pustite to, Dmitri Pavlovič. Saj vas ne bodo poslušali, ampak vas še ubijejo, — je ugovarjala Milica.

Se ji ni uspel Derevnin odgovoriti, ko so se nedaleč od hiše razlegli vzkliki, vpitje in psovanje. V tem trenutku so videli z balkona bežečega človeka; bežal je v skokih; samo da bi se hitreje oddaljil od tuleče množice, ki mu je bila za petami, in oborožena z vilami, sekirami, koli in z vsem, kar ji je padlo pod roke. Bežeči človek je bil Liberman. Obliče mu je bilo krvavo, obleka razcapana in ves zasopel je divje vpil:

— Pomagajte! ... Rešite me ...

Iz množice je priletel kamen in ga zadel v hrbet; spodtaknil se je in padel na tla, a v tistem trenutku so planili nanj prega-

je zabodel vile v bok in ga dvignjaleci, a neki krepak mušik mu nil v zrak kakor kopo sena.

— Pogini, kača! — je vzklik-

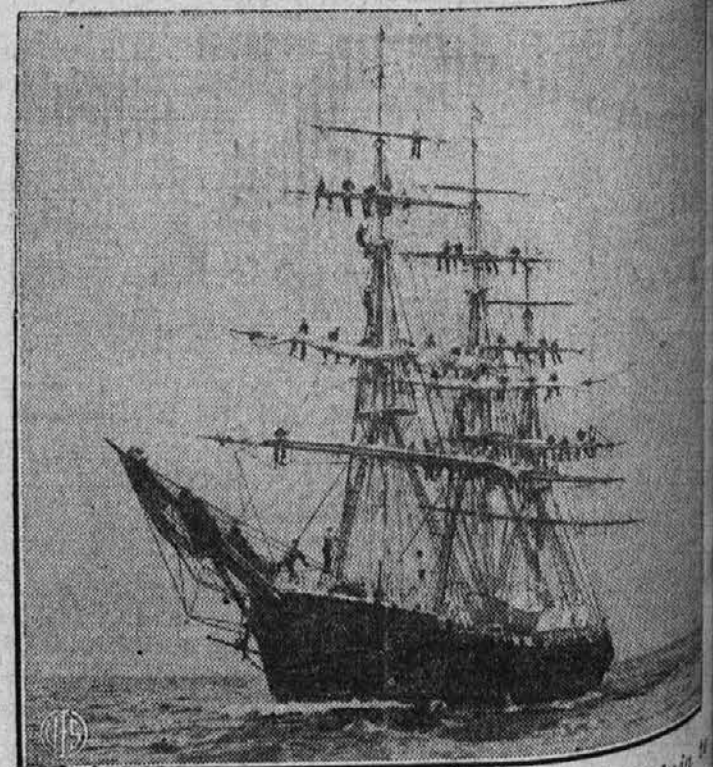
nil zmagoslavno. (Dalje prihodnjic.) Kupujmo obrambne obve in znamke!

Na sliki vidimo 17-letnega Edward Height v druzini policista. Height je buje priznal, da je brutalno zlorabil in umoril 7 letno Helen in 8 letno Margaret Lynch blizini Bedford Village, N. Y.

Na progi v blizini Nodaway, Ia. se je razletela bomba, ki je precej zamajala brzovlak Burlington Zepha, katerega je tudi precej poškodovala, a vendar iztirila na

"Joseph Conrad" slavna jambornica je poslednje vrste, ki ne bo več plula v tekmah. Sedaj jo uporabljajo za treniranje trgovskih mornarjev, katere nam kaže slika na jamborih hite zvijati jadra.

NOVICE, ki jih potrebujete

NOVICE, ki jih dobite še sveže

NOVICE, popolnoma nepristranske

NOVICE, kolikor mogoče originalne

NOVICE, ki so zanimive

NOVICE z vsega sveta

vam vsak dan prinaša v hišo

AMERIŠKA DOMOVINA

Povejte to sosedu, ki še ni naročen nanjo

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI PRE-LJUBLJENE IN NIKDAR POZABLJE-NE SOPROGE IN DRAGE MATERE

Polona Spruk

ki je mirno v Bogu zaspala dne 5. oktobra, 1941.

Leto dni je že minilo, kar si Ti nas zapustila, draga soproga in ljubljena mati na Tvoj grob danes spomni hite.

Večni Bog Ti dal plačilo, storila vse najbolje si za nas, počivaj mirno, soproga in mati in prosti ljubega Boga za nas.

Zalujoči ostali:

FRANK SPRUK, soprog. MARY, poročena Cerne; FRANCES, poročena Modic, in ANNA, poročena Modic, hčere: FRANK, sin.

Cleveland, O., 5. oktobra, 1942.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HENDERSON